

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta ta' l-14 ta' Mejju, 2013

Rikors Numru. 919/2011

Mario FALZON

VS

DIRETTUR ĠENERALI (DWANA)

Il-Qorti:

Dan huwa provvediment mogħti wara talba magħmula mir-rikorrent b'rikors tiegħu tas-7 ta' Marzu, 2013¹, li fih u għar-raġunijiet hemm imsemmija qanqal il-kwestjoni tal-ksur ta' jedd fundamentali u talab li l-Qorti ssib li l-artikolu 68 tal-Kapitolu 37 tal-Liġijiet ta' Malta, fil-każ tiegħu, jikser id-dritt tiegħu għat-tgawdija paċifika ta' hwejġu kif imħares bl-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta u

¹ Paġġ. 42 – 4 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

bl-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali; u talab li l-Qorti tagħti dawk l-ordnijiet, toħroġ dawk l-atti u tagħti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex twettaq, jew tiżgura t-twettiq ta' drittijiet fundamentali tal-esponenti;

Rat it-Tweġiba mressqa mill-intimat fl-20 ta' Marzu, 2013², li biha u għar-raġunijiet hemm imsemmija, qal li l-Qorti ma jmisshix tilqa' t-talba;

Rat in-Nota Responsiva mressqa mir-rikorrent fl-1 ta' April, 2013³, in sostenn tat-talba tiegħu;

Semgħet is-sottomissjonijiet ulterjuri tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti tal-kawża u d-degriet tagħha tat-2 ta' Mejju, 2013, li bih ħalliet il-kawża għal-lum għall-provvediment dwar it-talba tar-rikorrent;

Ikkunsidrat:

Tqis li t-talba tar-rikorrent hija biex din il-Qorti tassumi s-setgħat mogħtijin lilha mill-Kostituzzjoni⁴, biex tistħarreg jekk il-“kwestjoni” mqajma minnu tagħtix lok tassew għall-ksur jew biżgħa ta' ksur ta' jedd fundamentali tiegħu mħares mill-Kostituzzjoni jew mill-Konvenzjoni;

Illi din hija ċirkostanza fejn il-kwestjoni tqajmet quddiem din il-Qorti u mhux każ fejn qamet il-kwestjoni quddiem qorti oħra li għaddiet b'Riferenza l-istess għall-istħarriġ tagħha⁵. Għalhekk, ladarba din il-Qorti għandha ġurisdizzjoni oriġinali dwar ilmenti ta' ksur ta' jeddijiet fundamentali, ma hemmx ħtieġa ta' Riferenza u, f'każ li

² Paġġ. 49 sa 51 tal-proċess

³ Paġġ. 55 sa 62 tal-proċess

⁴ Art. 46(2) u kif ukoll art. 4(2) tal-Kap 319

⁵ Ara art. 46(3) tal-kostituzzjoni u art. 4(3) tal-Kap 319

jinstab li l-kwestjoni mqajma m'hijiex waħda fiergħa, din il-Qorti tassumi dawk is-setgħat⁶;

Illi kwestjoni bħal din ukoll meta mressqa quddiem din il-Qorti, trid tkun waħda li ma titqiesx sempliċement fiergħa jew vessatorja u trid tkun waħda “materjalment u intrinsikament konnessa” mal-mertu tal-kawża li tkun miexja u qiegħda tinstema' minn din il-Qorti⁷;

Illi huwa miżmum ukoll li l-kwestjoni tista' titqajjem minn kull parti fil-kawża, safejn kull parti tista' tkun “vittma” li ġgarrab jew tista' ġgarrab ksur ta' xi jedd fundamentali tagħha marbut mal-mertu tal-każ li jkun qed jinstama' minn din il-Qorti⁸. Ir-rikorrent isemmi lista ta' każijiet fejn dan sar ukoll fuq talba tal-parti attriċi f'kawża quddiem din il-Qorti⁹;

Illi l-kwestjoni tista' titqajjem f'kull waqt tal-kawża, imqar fi stadju matur tagħha, iżda mhux permezz ta' sempliċi sottomissjoni tal-għeluq u, preferibilmment, billi titressaq talba formali għal dan¹⁰. Għalhekk, l-argument tal-intimat li t-talba tar-rikorrent ma jmisshiex tintlaqa' għaliex il-kawża kienet tħalliet għat-trattazzjoni tal-għeluq ma jstax jitqies la tajjeb u lanqas għandu jzomm lil din il-Qorti milli tistħarreg jekk il-kwestjoni għandhiex tintlaqa';

Illi fil-każ li l-Qorti għandha quddiemha llum, ir-rikorrent qiegħed jitlob ir-rilaxx tal-vettura li nqabdet mill-intimat wara li fiha nstabu oġġetti li fuqhom instab li ma kienx tħallas id-dazju. Għal din it-talba, hemm ix-xkiel maħluq mill-artikolu 68 tal-Ordinanza, li jagħmilha tassattiva li l-vettura tkun konfiskata. Għalhekk, il-kwestjoni mqajma mir-rikorrent (li wkoll issemmiet *passim* fir-rikors promotur) tolgot il-qofol tal-azzjoni tiegħu. Għalhekk, ma jista' bl-ebda mod jingħad li t-tqanqil tal-“kwestjoni” huwa wieħed fieragħ jew vessatorju;

⁶ Kost. 16.4.1999 fil-kawża fl-ismijiet *Anġlu Spiteri vs Il-Kummissarju tal-Pulizija et* (Kollez. Vol: LXXXIII.i.52) a fol. 67

⁷ Kost. 20.3.2000 fil-kawża fl-ismijiet *Blundell vs Direttur tas-Sigurta' Soċjali* (Kollez. Vol: LXXXIV.i.1) a fol. 19

⁸ G. Mifsud Bonnici *Constitutional Procedure Relative to Fundamental Rights and Freedoms* (2nd Edit, 2010) paġ. 73

⁹ P.A. (Kost.) RCP 27.10.2011 fil-kawża fl-ismijiet *Carmelo Massa et vs Direttur tal-Akkomodazzjoni Soċjali et* (konfermata mill-Qorti Kostituzzjonali fit-30.4.2012)

¹⁰ Kost. 3.12.2010 fil-kawża fl-ismijiet *John Spiteri vs Denise Camilleri*

Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda ttiprovdi billi:

Tilqa' t-talba tar-rikorrent u billi ssib li t-tqanqil minnu tal-kwestjoni kostituzzjonali m'huwiex wieħed fieragħ jew sempliċement vessatorju, qiegħda tordna li hija, fil-vesti kostituzzjonali tagħha, tistħarreg l-ilment tar-rikorrent li, fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ tiegħu, l-artikolu 68 tal-Ordinanza tal-1909 tad-Dwana (Kap 37 tal-Liġijiet ta' Malta), safejn jistipula l-konfiska tassativa tal-vettura li fiha nstabu l-oġġetti li fuqhom allegatament ma kienx tħallas dazju jkser il-jeddijiet tiegħu tat-tgawdija ta' ħwejġu kif imħarsin bl-artikolu 37 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta u bl-artikolu 1 tal-Ewwel Protokoll tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali; u

Tordna s-sejħa fil-kawża tal-Avukat Ġenerali, bi spejjeż għar-rikorrent, b'għoxrin jum żmien min-notifika lilu biex iressaq it-Twegiba li jidhirlu dwar ir-Riferenza kif hekk formulata.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----